

C(Aз)1
A 40

آذربايجان ناغىللارى. آذربايجان دېلىننه عرب
الفباسى ايله. ب. ب. يازىچى. ۱۹۸۵.
۳۱۲ صفحه.

موضوع و مضمونجا مختلف اولان آذربايجان
ناغىللارى خلقىميزين عادت و عئنه لرينى، معنوى
عالمينى، آرزو و ايسته گينى، اونون خارجى و داخلى
دشمنلره قارشى چوخ عسريك مبارزه سيني ئوگره نيك
ايچون زنكين ماتريال وئيرير. ناغىللاردا هر جور
استتمارچيلارا، ظلمكارلارا، مفتخورلوغا، ايكى اوزلولوگه
قارشى عموم خلق نفرتى دويولور. ناموسلى، ساده
انسانلارين حيات طرزى، ياراديجى اسكى ترنم اولونور.

A40 **آذربايجان ناغىللارى. آذربايجان**
دولينده عرب اليفباسى ايله. ب. ب. يازىچى،
1985. 312 с.

Kitabda toplanan nağıllar Nuruđdin Sejidovun
tertib etdiđi kitaptan kotturulmuřdur.

A $\frac{4802000100-153}{M-656-05}$ 28-82

C(Aз)1

© آذربايجان ناغىللارى. آذربايجان، Баки, 1970.
© Язычы, 1985.

اوشاق پندلوان

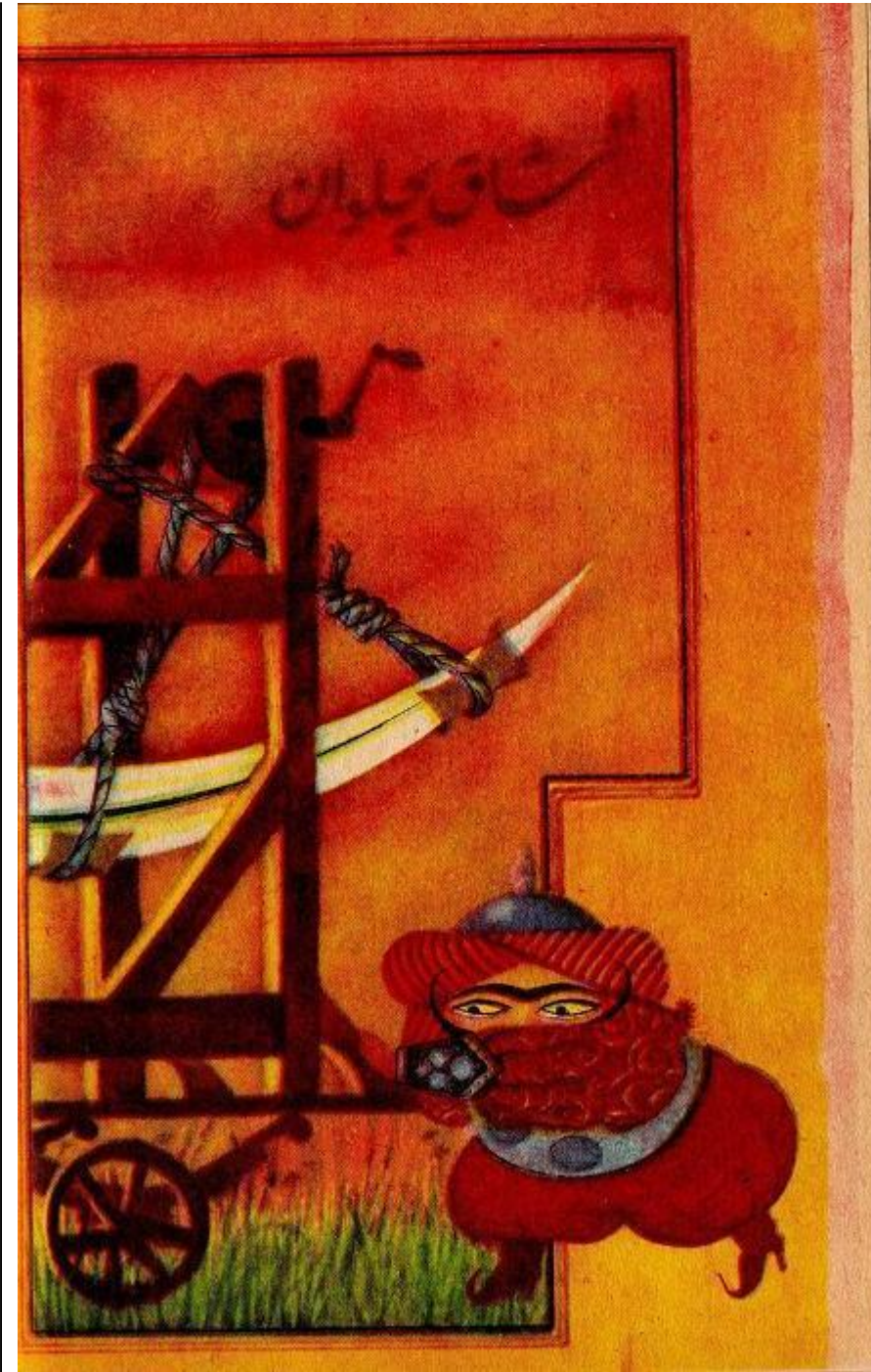
بیری وار ایلی. بیری یوخ ایلی. بیری پینهچی وار ایلی
اونون اوشاقی یوخ ایلی. بیری آر. بیری آرواد ایدیلمر. بو کیشی
سحر گون چخاندا دوروب کئوردی پینهچی لیکه. آخشام گون
یاتاندا گلردی ائولرینه. گونلرین بیری گونی شر قاریشان وقتی
پینهچی تن آروادی ائوده اوتوروب اولاد دردی چکیردیلمر. بیره
گوردیلر که. قابی نین آغزیندا قوجا بیر درویش پیدا اولدی.
درویش ائله قسیده اوخویوردی که. آدامین توکلری بیز-
بیز اولوردی. کیشی نر قابی نی آجیب درویشی ائوه آپاردی.
بیر آر سوز-سجبتن سونرا درویش دئدی:

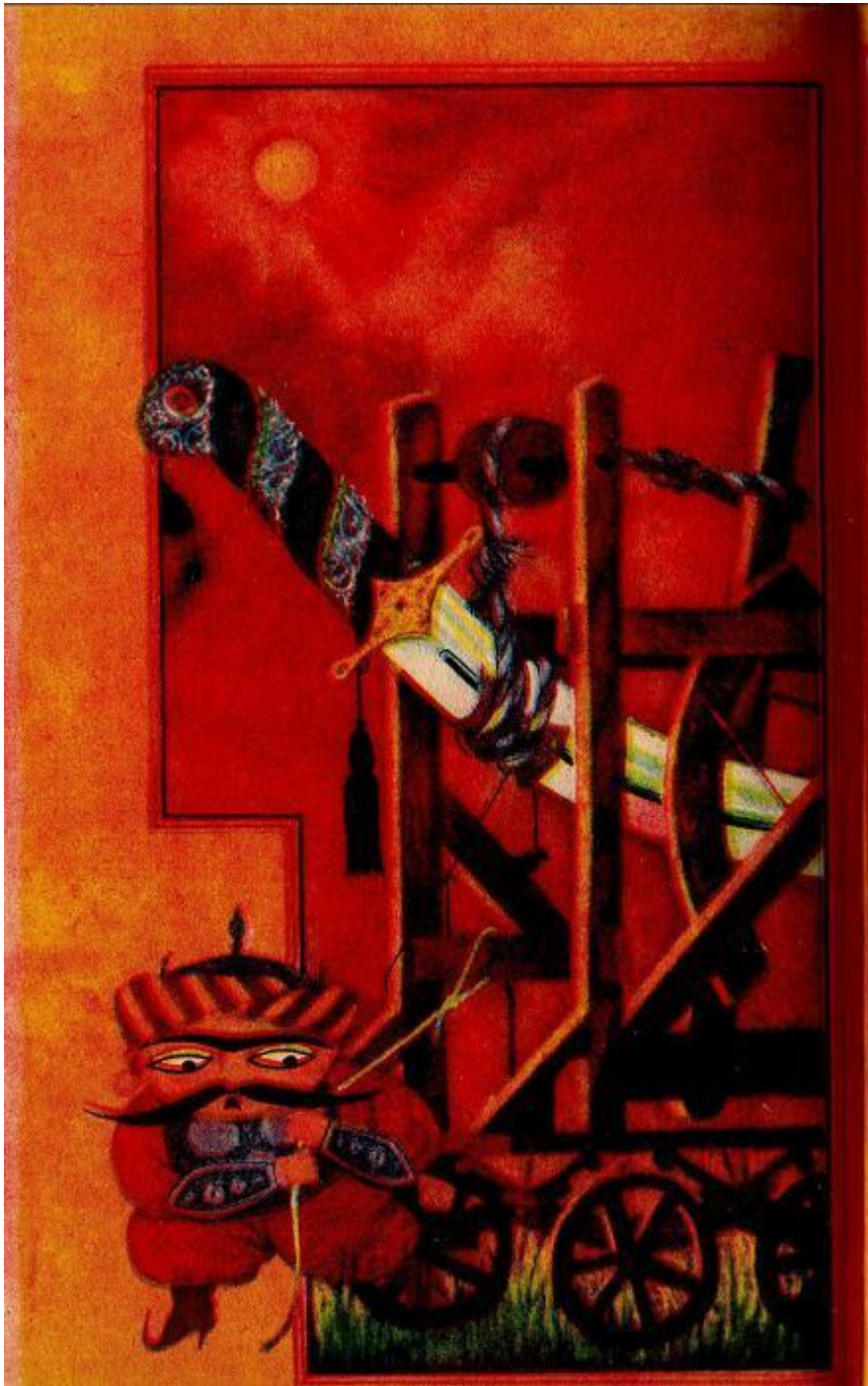
- یامان سوسامیشام. اوشاقی گونلر بیر جام سو کتیرسین.
ائو بیسهسی درویشدن بو سوزی ائشیتن کیمی رنگی
قاچدی. دریندن آه چکدی. درویش او ساعت باشا دوشدی که.
سونسوزدی. اولادی یوخلی. جیبیندن بیر آلما چخاریب ائو
ساحینه وئردی. ئوزی ده تاپشیردی که. آلطانی آروادینلا
یاری بولوب بیهرسن. دوققوز آیین تمامیندا اولادینیز اولاجاق.
پینهچی بو ایشه شاد اولدی. سئوینه-سئوینه دئدی:

- آفا درویش. بس سنه نه پای وئرم که. یاخشی لیقیندان
چیخیم؟
او دئدی:

- من پای آلان درویشلردن دگیلم. پای وئرن درویشلردنم.
ساع-سلامت قالین. من گئتیم.
درویش گئدنن سونرا. ار-آرواد آلمانی یاری بولوب
یئدیلمر.

آرادان دوققوز آی. دوققوز گون کئچدی. پینهچی نین
آروادی بار حملی نی بره قویوب. بیر قشنگ اوغلان دوغلی.
اوغلان نه اوغلان. رستمزال هیچ اونون اینه سو توکمکه لایق
دگیل. بیز ائشیتیمشیک که. اوشاق آیتان. ایلنن بویوبر. انا

بو، گون بگون، ساعت به ساعت بوی آتیب چنارا دونمیشدی،
 یفدی پاشیندا آتلیندی آندان سالیردی. قولوندا بیر گوج وار
 ایلی که، کوچه ده هانسی اوشاقلا ظرافتلیسه، یا بیلیندی، یا
 قولونو سیندی براردی. قوهوم-قونشو بوتون الینن تنگه
 کلیمیشدی. اودور که، کلیدب پادشاه شکایت ایلمه دیلر، پادشاه
 پینتچی نی چاغیریب قولاق بورماسی وئردی که، اوشاغین
 آیینی چک، اگر بیرده نادیج لیک ائلسه، پاشینی بدتینن
 آیراجاغام، ائله همین گون پینتچی نین اوغلی کوچه ده
 اوشاقلازلا اوینایاندا وکیلین اولونون قولونو سیندیردی. خبر
 پادشاه چاتان کیمی امر ائله دی که، اوشاغی کتیریب پاشینی
 بدتینن آیرسیبلار. پادشاهین آداملاری کلیدب نه قدر ائله دیلر
 اوشاغی آپارا بیلمه دیلر. آخردا یش-آلتی یزن ساری بیب
 آتلارا باغلا بیب چکدیلر. اوشاغی آتلا سورودو کچه، او دا
 یولدا کی آغاجلارین هانسی نا ال آتیردیسا کوکلی-کویجلی
 قوبار پردی. آخردا بیر یکه آغاجی چخاردیب ئوزوی ایله
 پادشاهین پانینا آباردی. پادشاهین باش وزیر ی چوخ اوداق
 گورن آدام ایلی. گوردی اوشاقدا اولان قوت پادشاهین هیچ بیر
 بیلوانیندا یوخلی.

باش وزیر دئدی،

— پادشاه ساغ اولسون، گل بو اوشاغی ئولدورتمه، وقت
 گلر بیزه لازم اولار، بونو وئرهک زورخانا دا بیلوانلار
 ئویرتسیبلر.

وزیرین سوزی پادشاهین عقلینه پانیدی، اوشاغی گونفردی
 بیلوانلارین پانینا، او گونن پادشاهین آدلی-سانلی بیلوانلاری
 اوشاغا اوخ آتماغی، بیزه توتماغی، عمود وورماغی ئویرتدیلر.
 آی دولانیدی، ایل کئچدی، اوشاق ائله بیر زور بیلوان اولدی که،
 هیچ کیم اونو برینن تریده بیلمه دی.

فرنگ پادشاهی شرتشز بو پادشاهین توریاغینا پاشقین
 ایلمه بیب باج و خراج آتیردی. ائله بو وقت کئیم خبر گتوردیلر
 که، فرنگ پادشاهی شعری اوزوک قاشن تک مجامره ده آلیب،
 باج و خراج ایستیه بیر، پادشاه وزیر و وکیلن بیفیت تقیر
 ایستیه دی. چوخ گوتور-قویدان سونرا وکیل دئدی،

— گلین اوشاق بیلوانی گوندهرک کلیدب اولاری ارسین

وزیر بو تدبیره راضی اولماییب دئی:
 — دوغرو دیر. اوشاق پهلوان کوچلر دیر. اما اونو دعویا
 گوندرسک بیزه کولرلر. دشیرلر کور بو یکه ئولکده بیر
 پهلوان تاپا بیلمه ییبلر. سودامر اوشاغی گوندربیلر. بیر ده
 او هله اوشاغی. تلغین، کلکنن اونو توتارلار. ایندین اونو
 دشمنین ایینه وئرمه ییک. بیر گون کلر بیزه لازم اولار.
 پادشاهین پهلونلاری نین هامیسینی گوندربیلر دعویا. فرنگ
 قوشونوی بونلاری تمام قیردی.

بویوک مصلحت—مشورتدن سونرا گوردیلر آیری علاج لاری
 قالماییب. اوشاق پهلوانا دئدی:

— گل سن چیخ قوشونون قاباغینا دشمنله ووروش.
 اوشاق پهلوان دئی:

— نه قوشون. نه دعوا. اولار منه نه ائله ییب که. کئیب
 دالاشیم. من دعواشاوا بیلیم.

گوردیلر ائله بو دوغرودان دا هیچ نه باشا دوشمیر.
 وزیر دئی:

— ایندی من اونو گوندیریم طیزده یاخین.

اوشاغین بیر دست پالتاری وار ایلی. اونو بیر پهلوان
 کوچله گوتوره بیلردی. ئوزو ده مشق ائله ینده همیشه اونو
 گئیه ردی. بو دفعه مشقه بیر آز قالمیش وزیر امر ایله دی اوتون
 پالتارینی کیرلتیلر.

بئنی. وقت گللی. اوشاق پهلوان مشق ایلمگه گئنده
 نه قدر آختاردیسا پالتارینی تاپا بیلنده دی. داد و فریاد سالدی
 که. بو ساعت منیم پالتاریمی وئرین.
 وزیر ایره لی یثرییب دئی:

— اوغول. سنین پالتارینی دشمنین قوشونوی روزلا آلیب
 آپاردی. اینتی کل قیلینجده ان. فالخاندان گوتور کشت پالتارینی
 آل. اولاری دا قیلینجده ان گئچن.

وزیرین سوزی اوشاغین شوخونتا گللی. او ساعت دئی:
 — منه قیلینج. آت وئوین بو ساعت کئیب اولارین
 هامیسینی قیریپ جاتاچام.

پادشاه امر ائله دی که. اونا قیلینج گتیرسینلر. نه قدر

محکم قیلینج گتیردیلمسه، اوشاق الینه آلب بیر او اوجوندان،
بیر بو اوجوندان توتوب اکن کیمی ایکی بولوندی. پادشاهین
جیهخاناسیندا قیلینج قالمادی. هابیسینی قیردی. آخردا پادشاهین
یادیندا دوشدی که. جیهخانادا پادشاهین قالمایا اوج آرشین
اوزونلوغوندا بیر قیلینج وار که، آغیرلشدن اونو عیج کیم
کوتوره بیلیمیر. ایکی پهلوان گوندیریلر، اولار قیلینجی بیر
مصیبتله گتیردیلمر. اوشاق قیلینجی الینه آلب بیر آر اگیب،
آتیب-توتوب دئی:

— داها نئیلیم، بونو دا قیرسام قیلینج سیر قالاغام،
قیلینج اولمایان برده بودا بیر قیلینجی — دئییب باغلا دی
بئلیته. سونرا اونا آت گتیردیلمر. الینی هانسی آتین بئلیته
قوندیسا او ساعت آتین بئلی قیریلدی. پادشاهین ایلغوسیندا
نه قدر آت واردیسا، هابیسینی اوشاق شیل-کوت ائله دی.
آخردا قرارا کلدیلر که. پادشاهین دریا آتینی گتیرسینلر،
بو آت یرله-گویله ایشیردی. آیریجا قلمه چده ساخلانیردی.
آتین بئیمینی دایم اوستونتن توگوردیلر. هیچ کیم یاخین کنده
بیلیمیردی.

وکیلین اوشاق پهلواندان زهله سی گتیردی دئییه،
فکرلشدی که، ائله یاغشی اولار، قوی بونو گوندیرک آتی
گتیرمگه، آت ووروب تولدیرر. اوشاق پهلوان آتی گورن کیمی
تپه سینتین آراسیدان بیر یوموروق ایشیردی، آت آر قالدی
بیخلسین، تیز بهری بئلیته باسیب، سچرایب مندی، هامی
اونون ایگیدلیگینه حیران قالدی، اوشاق آتینی منیب نوزونو
ووردی قوشونا، قیلینجی ساغدان ووروب، سولدان چیخدی،
سولدان ووروب ساغدان چیخدی، قوشون قاچیب داغیلدی، فرنگ
پادشاهی گوردی بویانان گوجللی پهلوانی، اونونلا باچارما باجاق،
باشلا دی حبله به.

فرنگ پادشاهینین بیر جادوگر قیزی وار ایدی، بویون
طلم لری شوگرتیمشیدی، پادشاه قیزی چیغیریب دئی: —
قیزیم، بو پهلوان بوتون قوشونوسی قیریب ترک ائله دی.
کور بونو بیر تهر تورا سالا بیلرستیمی؟
قیز دئی:

— آنا، او منیم الیمده.

قیز فلا باخیب گوردی که. پهلوان یددی یاشیندا بیر
اوشاقدی. هله کوچهده—باچادا اوشاق لارلا اوینا یاسی وقتدی.
اودور که، اوشاق شکلینه دوشوب دئدی:

— آی قوچاق اوغلان، منی تانییرسانمی؟

اوشاق دئدی:

— سن کیمن؟

قیز دئدی:

— من سیزین محلدهده همیشه گلیب سن اوینا یاندا یانیندا
دوراردیم. ایندی یامان اویناماق ایسته بیرم. گل اوینا یاق.

قیز اوشاقین بوش داماریندان توتدی دئی اوشاق او ساعت
آندان دوشدی. باشلادیلار اویناماغا. قیز فرصتی فوته وئرمه ییب
سحر اوخویوب پوقله دی گویه. او ساعت اوشاق طلسمه دوشدی.
تیرتاپ بیخیلیب یاتدی. قیز قوشونا خبر وئردی. یددی بویوک
پهلوان گلیب اوشاقی گوجلہ یردن قالدیریب آپاردیلار. اوشاق
بیرده گوزون آچیب گوردی ال—آیاغی زنجیرله تمام ساریم—
ساریم اولوب. ها الللهدی زنجیرلری قیرا بیلمه دی.

هر کون فرنگ پادشاهی نین قیزی اوشاقی دبله توتوردی
که، گل سن بیزیم طرفیمیزده قال. اوشاق ائله بوخ دئییب
دوروردی که، من آنامین یانینا گئده جگم. اوشاق پهلوان یددی
ایل زنداندا قالدی. گلیب اون دورد یاشینا یاتدی. بیر کون
گوج وئریب زنجیری پارچا—پارچا ائله دی. باشلادی زنداندان
چیخیب گئتمکه. فرنگ پادشاهینا خبر چاتدی. پادشاه او ساعت
امر ائله دی که، قوشون اوشاق پهلوانی توتوب گتیرسین. اوشاق
پهلوان گوردی که، اوزاقدان قارالتی گلیر. بیر آز دا گوزونو
اوزاغا زیلله ییب گوردی که، بو گلن قوشوندی. باشا دوشدی
که، اونو توتماغا گلیرلر. بو او وقت ایدی که، اوشاق پهلوان
هوتلور بیر داغین یاشیندا ایدی. قوشون گلیب اونا چاتدی.
باشلادیلار داغا دیرماشا—دیرماشا، اونا اوخ آتماغا. اوشاق
پهلوان گوردی داغین باشی بکه—بکه قایالارلا، داشلا دولودی.
باشلادی ائو بویدا قایالاری داغین یاشیندان دیرلمکه. هر دفعه
بکه بیر قایانی دیرلمه بنده اللی—آلتمیش، آدام خرد—خشیل

اولوردی. قوشون باشچیسى باخیب گوردی که. بئله لیکله اونو
توتماق ممکن اولما یا جاق. اودور که. باشلادی اوشاق پهلوانی
دئله توتماغا که. گل سن داغین باشیندان خوش بره. نه
ایسته بیرمهن وئره ک.

اوشاق پهلوان دئدی:

— منه هیچ نه لازم دگیل. من ئوز بیرمزه. آنامین یانینا
گیده جگم. اگر منه باخین گلسته نیز هامی نیزی قیراجاغام.

قوشون باشچیسى گوردی که. دوغرودان دا کیم اونا
باخین گتسه شیل—کوت اولاجاق. کور پشیمان باشلادی گری
قایتماغا. بو طرفدن اوشاق پهلوان آز گتتى. چوخ گتتى.
فره—تپه دوز گتتى. گلیب بیر شهره چاتتى. گوردی جماعت
شهر میدانینا طرفه گتدی. سوروشدی که. نه وار؟ دئدیله بو
گون اوشاق پهلوانین آناسینی دار آغاجیندان آساجاقلار. اوشاق
پهلوان خیر آلدی که. آخی اونو نه آسیرلار؟ دئدیله:

— پادشاهین وکیلینی ائوین باریب اونا گوره آسیرلار.
اوشاق بو سورلری ائشیدن کیمی باشا دوشدی که. بورا
ئوز شهرلریدیر. آسلان دا آتاسیدیر. جین ووردی کله سینته.
گوردی دوغرودان دا دار آغاجی قورولوب. میدانین بیر طرفینده
ده تختین اوستونده پادشاه. وزیر. وکیل. قوشون بویوکلری.
پهلوانلار اگله شیلر. طیل چالیندی. هامی اویاناسیویانا
بوپلانماغا باشلادی. ایکی بیفی بورما جلا د کیشینی قایاقلارینا
سالیب دار آغاجینین قایاغینا گتیردیله.

اوشاق پهلوان آناسینی گورن کیمی پلنگه دوتوب دئدی:

— آنا. قورخما. من ئولمه میشم. دی گوروم بو نه ایشدی؟

قوجا الی—قولی باغلی دئدی:

— اوغول. من اوشاقلیقدا وکیلین اوغلینی بیخپ قولونى
سیندیرمیشین. سن گندن سونرا وکیل اوغلونون حیقینى
آلماقدان ئوتری منه شر آتیب که. اونون ائوینی باریشام.
بو قوجا وقتینده بریمدن تربنه بیلیمزم. من نجه ائو یارا
بیلرم؟ پادشاه دا او ظالم اوغلونون سوزونه ایتانیب منی دار
آغاجیندان آسیریر.

اوشاق پهلوان بو سوزی ائشیدن کیمی ال آندی جلا دلارین

خیرتدگینه ائله سیخدی که، باشلاری بلزلریندن آیریلدی.
 ئوزونو یتیریب پادشاهی باخالادی. ایستهدی بوغوب ئوللوره.
 وزیر اوشاق پهلوانی تانیب دئی؛
 - اوغول، سن گل پادشاهی ئوللورمه، اوندان سن له اونون
 نه تفاوتی اولار. پهنده اولارسان عدالتسیر، ظالم.
 اوغلان وزیر تانیب اونون سوزونه قولاق آسدی، ائله
 اوراداجا وکیللی دار آغاجینا چکیب، بوغازیندان آسدی.
 پادشاهین تاجینی دا باشیندان کوتوروب قویدی وزیرین باشینا
 و دئی؛
 - ای وزیر، سن انصافی آدامسان، بئله یئل بیین، هر بالانا
 آلدانان پادشاه اولماز، سن ئوزون پادشاه اول، جماعتی ده
 اینجیتمه.
 بو ایش ائله جماعتین ده اوره کیندن ایلی، جماعت
 ایستهدی کهنه پادشاهی داشا باسین، وزیر قویمادی و دئی
 - جماعت، پادشاهها بوندان آرتیق ظلم اولماز که، اونو
 تخت و تاجدان آتدیلار. اینتی قویون اودا قارا جماعتین ایچینده
 دولانیب ایستی-سویوغو، حق-ناحق گوزلری ایله گورسون.
 ئوز توتدیمی ایشلری یادینا سالیسن، اوندان گونه اون دفعه
 ئولوب دیریلجک.
 تزه پادشاه اوشاق پهلوانلا آتاسینی ئوز یانینا آپاردی.
 ئوز قیزی اوشاق پهلوانا وئریب اونو قوشون بویوگی
 تعیین ائتدی. باشلادیلار عمر سوروب گون کئچیرمکه.